

Sprawozdanie stenogr. z 188 posiedzenia Sejmu
z 23.XI.1920.

Oświadczenie Prezydenta Ministrów Witos

C L. XXXVIII/5-6.

Ogłoszona przed dwoma dniami wiadomość o przerwaniu rokowań pokojowych przez Delegację Sowiecką w Rydze wywołać musiała zrozumiałe zaniepokojenie, Rząd, uznając za swój obowiązek informować Wysoki Sejm o ważniejszych sprawach politycznych, uważa za wskazane przedstawić obecną fazę najważniejszej z tych spraw, to jest sprawy pokoju.

Historyczny przebieg wypadków aż do dni ostatnich jest Wysockiej Izbie dostatecznie znany. Rząd Polski stał i stoi niezmiennie na stanowisku ścisłego wykonania warunków pokoju preliminarnego i rozejmu /Brawa/. Nie może też być żadnej wątpliwości co do tego, że między Rządem a naczelnym Dowództwem panuje jednomyślność w zapatrywaniu na konieczność wykonania umowy, i że oba te czynniki znajdują dosyć stanowczości i autorytetu, aby swej woli lojalnego spełnienia przyjętych zobowiązań zapewnić u wszystkich podwładnych czynników bezwzględny posłuch /Brawa. Głos: Daj Boże/. Natomiast Delegacja Rządu Sowieckiego od chwili ponownego nawiązania rokowań pokojowych w Rydze stosowała taktykę, która pomyślny przebieg rokowań ogromnie utrudnia. Bezpodstawne protesty, ponawiane przez Delegację Sowiecką, każą przypuszczać, że właściwym ich celem jest albo działanie na zwłokę albo wyzyskiwanie rokowań pokojowych dla celów agitacyjnych. Dzięki tym protestom rokowania w Rydze odbywają się w atmosferze niepewności, która może łatwo wpłynąć ujemnie na ich rezultaty.

Odpierając kategorycznie wszelkie zarzuty co do niewypełnienia warunków rozejmu, Rząd Polski stwierdza jednocześnie, iż nie mógłby zgodzić się na to, aby rokowania pokojowe, do których przystąpił ze szczerem dążeniem zakończenia wojny /Brawa/ miały służyć jakimkolwiek ubocznym celom. Rząd i Naród Polski nie dadzą się wytrącić

z obranej linii wytrwałego dążenia do ostatecznego pokoju i jeżeli metoda dyplomacji sowieckiej ma jedynie taktyczne powody, jeżeli nasza dotychczasowa wiara w dobrą wolę i lojalność przeciwnika nie ma doznać zupełnego zawodu, to dojście do skutku definitywnego pokoju jest tem więcej zapewnione, że po wyjaśnieniu sprawy obrady w Rydze podjęto na nowo /Brawa/.

Rząd Polski w przeciwieństwie do tego co się dzieje w Rosji przeprowadził już demobilizację 7 roczników i tym sposobem zmniejszył siły armij, sądząc, że nie będzie ona mu potrzebna do popierania sprawiedliwych żądań i warunków stawianych przez delegację polską w Rydze. Do definitywnego zatem zrealizowania pokoju dąży Rząd Polski konsekwentnie od chwili podpisania i ratyfikowania preliminarjów pokojowych zawartych w Rydze. W następstwie tego zasadniczego stanowiska Rząd domagać się będzie przyspieszenia tempa dalszych rokowań i ustalenia terminu ich zakończenia /Brawa/.